

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного факультету
Андрій ДІБРОВА
«16» травня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри організації підприємництва
та біржової діяльності
Протокол №13 від 14 травня 2024 р.

Завідувач кафедри
Микола ШІВЧУК

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Підприємство, торгівля
та біржова діяльність»
Валентина ЯВОРСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КООПЕРАЦІЯ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 076 «Підприємство, торгівля та біржова діяльність»

Освітня програма: «Підприємство, торгівля та біржова діяльність»

Факультет: економічний

Розробник: доцент кафедри організації підприємництва та біржової діяльності,
кандидат економічних наук, доцент Томашевська О.А.

Київ – 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни «КООПЕРАЦІЯ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	Управління та адміністрування	
Спеціальність	076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
Освітній ступінь	Бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проєкт (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки	4	4
Семестр	8	7
Лекційні заняття	26	6
Практичні, семінарські заняття	26	6
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	128	168
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Кооперація у підприємстві» є формування у студентів знань про види та особливості створення та функціонування кооперативів, а також їх розвиток в Україні та світі.

Основними завданнями вивчення курсу є:

- поглиблене вивчення термінологічної та законодавчої бази кооперації;
- дослідження витоків кооперації;
- обґрунтування значення кооперативів, кооперативних принципів та цінностей;
- аналіз переваг кооперативів в порівнянні з іншими формами господарювання на основі розгляду існуючих тенденцій в глобальних та локальних соціально-економічних системах;
- вивчення особливостей оподаткування кооперативів та їх державної підтримки;
- дослідження розвитку кооперації в Україні та світі.

Набуття компетентностей:

- *інтегральна компетентність (ІК)*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 11. Здатність до організації підприємницької та торговельної діяльності в аграрній сфері за умов використання інноваційних підходів, кооперації та міжнародної інтеграції агробізнесу.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

ПРН7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПРН 22. Вміти здійснювати організацію підприємницької, торговельної, біржової діяльності у сфері агробізнесу.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для повного терміну денної та заочної форм навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	ін д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Створення та функціонування кооперативів														
Тема 1. Історичні основи створення кооперації	1	14	2	2			10	17	0,5	0,5				16
Тема 2. Теоретичні основи кооперації	1	14	2	2			10	17	0,5	0,5				16
Тема 3. Поняття, види кооперативів та порядок їх створення	1	16	2	2			12	13	0,5	0,5				12
Тема 4. Право членства у кооперативі	1	14	2	2			10	13	0,5	0,5				12
Тема 5. Особливості оподаткування кооперативів	2	20	4	4			12	13	0,5	0,5				12
Тема 6. Державна підтримка кооперативів	1	16	2	2			12	13	0,5	0,5				12
Разом за змістовим модулем 1	7	94	14	14			66	86	3	3				80
Змістовий модуль 2. Розвиток кооперації в Україні та світі														
Тема 7. Правові основи діяльності сільськогосподарських кооперативів.	1	14	2	2			10	17	0,5	0,5				16
Тема 8. Розвиток сільськогоспо-			2	2										

дарської кооперації в Україні	1	14				10	17	0,5	0,5			16
Тема 9. Розвиток обслуговуючої та споживчої кооперації	1	16	2	2		12	15	0,5	0,5			14
Тема 10. Розвиток виробничої кооперації.	1	14	2	2		10	15	0,5	0,5			14
Тема 11. Зарубіжний досвід сільськогосподарської кооперації	1	14	2	2		10	15	0,5	0,5			14
Тема 12. Міжнародне кооперативне співробітництво	1	14	2	2		10	15	0,5	0,5			14
Разом за змістовим модулем 2	6	86	12	12		62	94	3	3			88
Усього годин	13	180	26	26		128	180	6	6			108
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в навчальному плані)												
Усього годин	13	180	26	26		128	180	6	6			168

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історичні основи створення кооперації	2
2	Тема 2. Теоретичні основи кооперації	2
3	Тема 3. Поняття, види кооперативів та порядок їх створення	2
4	Тема 4. Право членства у кооперативі	2
5	Тема 5. Особливості оподаткування кооперативів	4
6	Тема 6. Державна підтримка кооперативів	2
7	Тема 7. Правові основи діяльності сільськогосподарських кооперативів	2
8	Тема 8. Розвиток сільськогосподарської кооперації в Україні	2
9	Тема 9. Розвиток обслуговуючої та споживчої кооперації	2
10	Тема 10. Розвиток виробничої кооперації	2
11	Тема 11. Зарубіжний досвід сільськогосподарської кооперації	2
12	Тема 12. Міжнародне кооперативне співробітництво	2

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Зародження та розвиток кооперативного руху в Україні	6
2	Тема 2. Кооперативні принципи. Міжнародні принципи кооперації	5
3	Тема 3. Формують ознаки кооперативу. Система кооперативних організацій	6
4	Тема 4. Принципи права членства у кооперативі	6
5	Тема 5. Зарубіжний досвід оподаткування кооперативів	5
6	Тема 6. Світовий досвід державної підтримки кооперативів	6
7	Тема 7. Законодавче регулювання діяльності сільськогосподарських кооперативів в Україні	6
8	Тема 8. Рівень і динаміка розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні	6

9	Тема 9. Рочдейльські принципи у функціонуванні кооперативів	6
10	Тема 10. Розвиток системи виробничих кооперативів	6
11	Тема 11. Становлення та розвиток кооперації в зарубіжних країнах	6
12	Тема 12. Становлення й основні тенденції розвитку Міжнародного кооперативного руху	4

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (тезування, анотування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України: URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4588>);
- конспекти лекцій та їх презентації (URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4588>)

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Горьовий В. П., Буценко Л. В. Управління діяльністю кооперативів : навч. посіб. Київ: ЦП «Компринт». 2020. 563 с.
2. Куцик П., Семів С., Куцик В., Полякова Ю., Шевчик Б. Стан, проблеми та пріоритети розвитку аграрної кооперації в Україні в контексті викликів сучасності. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. №48. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3956>
3. Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Шпикуляк О.Г. Теоретико-методологічні засади розвитку сільськогосподарської кооперації в Україні. *Економіка АПК*. 2021. № 8. URL: <http://eapk.org.ua/contents/2021/08/31>
4. Матковський П., Олійник Р., Луцак М. (2024). Соціально-економічна сутність кооперації, її роль в інвестиційно-аналітичних процесах контролінгу територіальних громад. *Економіка та суспільство*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-148>
5. Методичні рекомендації з розробки бізнес-плану обслуговуючого кооперативу зі зберігання, доробки та маркетингу зерна. URL: <http://dobrobut-hromad.org/wp-content/uploads/2016/01/grain-coop-bp-methodology.pdf>
6. Пожар А. А. Кредитно-кооперативний сектор економіки європейських країн : монографія. Полтава : РВЦ ПУЕТ. 2013. 278 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/3251/1/2014-Pozhar-Monogr.pdf>
7. Приліпко С. М. Розвиток обслуговуючої кооперації сільських територій : теорія та практика : монографія. Київ : ТОВ "Август Трейд". 2019. 372 с.
8. Про затвердження модельних статутів сільськогосподарського кооперативу : Постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 175. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-modelnih-statu-a175>
9. Про кооперацію : Закон України від 10 липня 2003 р. № 819. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>
10. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України від 21 липня 2021 р. № 1087. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text>
11. [Розвиток сільськогосподарської кооперації в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови аграрної економіки: монографія / \[М. Й. Малік, Ю. О. Лупенко, О. Г. Шпикуляк та ін.\]; за редакцією М. Й. Маліка. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. 194 с.](#)
12. Розвиток сільськогосподарської кооперації та інтеграційні процеси в аграрному секторі економіки: монографія / Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»: за ред. М.Й. Маліка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2019. 374 с.
13. Рудік О. Сільськогосподарська обслуговуюча кооперація: навч. посіб. URL: http://nauka-pdatu.at.ua/Doradnictvo/cd_011-МАРФУ-Соops-Agrosoops_module_Text-UKR.pdf
14. Сільськогосподарський кооператив: теорія, методика і практика організації та функціонування / Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» [Лупенко Ю.О., Корінець Р.Я., Малік М.Й. та ін.]. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. 160 с.
15. Спільна діяльність малих та середніх виробників сільськогосподарської продукції як проста форма кооперації (у формі договору простого товариства): методичні рекомендації / Ю.О. Лупенко, М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк та ін. К. : ННЦ «ІАЕ», 2022. 60 с.
16. Стратегія розвитку підприємництва, кооперації та агропромислової інтеграції в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення аграрної економіки України / [Ю. О. Лупенко, М. Й. Малік, О. Г. Шпикуляк та ін. Київ: ННЦ „ІАЕ”, 2022. 32 с.
17. Формат типового бізнес-плану зернового кооперативу. URL: <http://www.zerno.org.ua/download/file/44-format-tipovogo-biznes-planu-zernovogo-kooperativu>
18. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
19. Офіційний сайт Міжнародного кооперативного альянсу. URL: www.ica.coop/members/member-stats.html
20. Офіційний сайт Союзу учасників сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів України. URL: <https://www.coop-union.in.ua/>

21. Податковий кодекс України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
22. Цивільний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
23. International Cooperative Agricultural Organisation (ICAO). URL: <https://ica.coop/en/taxonomy/term/29>